ИШОНЧ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси

6 август 1996 йил, сешанба

№ 62 (309)

Иқтисодиёт хабарлари

«ТУРОН» ФАОЛИЯТ КЎРСАТМОҚДА

Қашқадарё вилоятида «Турон» деҳқончилик-саноат банки фаолият кўрсатаётганига атиги бир ойдан ошди. Ўтган қисқа вақт ичида мазкур банкнинг мижозлари 50 дан ортди. Бу мижозлар асосан сув хўжалиги вазирлигига қарашли вилоятнинг чўл зоналарида фаолият кўрсатаётган ташкилотлар ҳисобланади.

- Мазкур банк очилгандан буён мижозлар сони ортиб бормоқда, - дейди биз билан суҳбатда банк бошқарувчиси Норбобо Раҳмонов. - Чунки, биз мижозларга эмиссиясиз, ўз кучимиз билан тўлиқ иш ҳақи тўлашни йўлга қўйганмиз. Шу сабабдан бўлса керак, банкимизга биргина сув хўжалиги вазирлигига қарашли ташкилотлар эмас, бошқа ташкилотлар ҳам мурожаат қилишмоқда. Йил охиригача мижозларимиз сони 100 дан ошишига ишонаман. Шунингдек, биз ўз акцияларимизга эгамиз. Акцияларимизга талаб катта. Акциядорларга 100 фоиз миқдорида дивиденд тўлаймиз.

МАКАРОН ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Жиззах туманидаги Жиззах агрофирмаси жамоаси Тошкентдаги Алгоритм заводидан 3 та макарон ишлаб чиқарадиган микрозавод-аппарат сотиб олган эди. Шу кунларда улардан самарали фойдаланилмоқда ва буюртма асосида макарон ишлаб чиқарилмоқда. Цех жамоаси тумандаги 20 та болалар боғчасига, 3 та шифохонага ва 2 та хўжаликка буюртма асосида ишлаб бир суткада 300 килограммга етказиб макарон тайёрлаб беришга эришмоқда.

Макарон ишлаб чиқаришда Ш.Маннонова, Д.Эшонқулова, Ш.Рашидовалар намуна кўрсатиб ишламоқдалар. Улар макароннинг аъло навли бўлиши учун курашмоқдалар.

Ўз мухбирларимиздан.

Шаҳрисабз туманидаги Улуғбек номли жамоа хўжалиги пахтакорлари хирмонни баракали кўтариш мақсадида ғўза парваришини авж олдириб юбордилар. Бугунги кунгача ғўзалар уч марта озиқлантирилиб, беш бора ишлов берилди, қайта-қайта суғорилди.

Суратларда: кўз илғамас далалар; бригада бошлиғи И.Эгамбердиев, ижарачилар П.Эгамбердиева ҳамда Х.Султоновалар далаларни кўздан кечиришмоқда.

ЭРГАШ ҚУЛМУРОДОВ олган сурат.

БАНК-МОЛИЯ КАДРЛАРИ МАСКАНИ

Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси ўз фаолиятини бошлади. Ҳозир бу олий таълим даргоҳига тингловчилар қабул қилинмоқда. Академия Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 2 майдаги Фармонига асосан ташкил қилинди.

Банк-молия академияси фаолиятининг асосий вазифалари ва йўналишлари халқаро банк ишининг янги ютуқлари негизида мунтазам ўқитиш йўли билан банк иши малакали мутахассисларини тайёрлашдан, банк раҳбар ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини оширишдан, мамлакатда молия-пул тизими ва банк ишини ривожлантириш соҳасида фундаментал ва амалий тадқиқотларни такомиллаштиришдан иборат.

Тингловчилар айни пайтда чет тилларни ҳам ўрганиб чиқадилар, бу эса халқаро масалаларни ҳал қилишда уларга жуда қўл келади.

Таълим бериш, илмий-амалий тадқиқотларни ўтказишга етакчи халқаро молия институтлари ҳамда жаҳон тижорат банкларининг мутахассислари, экспертлари ва маслаҳатчилари жалб қилиниши режалаштирилган.

Янги академияда 3 та факултет бўлиб, улар қуйидагилардан иборат: банк иши факултети, молия факултети, банк ва молия раҳбар кадрларининг малакасини ошириш факултети.

Академиянинг 14 ойлик ўқув дастурини тўла ўтаб бўлган ва танлаган мутахассислиги бўйича диплом ишини ҳимоя қилган битирувчиларга белгиланган нусхада давлат диплом ва магистр даражаси берилади.

Мазкур академия мустақил Ўзбекистон Республикасининг маданий ҳаётида катта воқеа бўлиб, Ватанимиз банк-молия соҳаси учун замонага мос, малакали мутахассисларни етказиб беришда муҳим аҳамият касб этади.

Ўз мухбиримиз.

Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллигига

ИСТИҚЛОЛИМИЗ БОҚИЙ БЎЛСИН

Халқимиз муқаддас истиқлолнинг беш йиллигини тантанали нишонлаш учун пухта тараддуд кўрмоқда. Ҳа, бу қутлуғ санани бешинчи бор қаршиламоқдамиз. Бу давр кўҳна тарих учун бир дақиқадайдир, бироқ республикамиз учун, ўзбек халқи учун ниҳоятда қадрлидир. Ана шу қисқа даврда мамлакатимизда буюк ўзгаришлар рўй берди. Иқтисодий ислоҳотлар, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, деҳқонларнинг ерга бўлган ҳақ-ҳуқуқини яхшилаш, ишбилармонлик ва тадбиркорликни ривожлантириш, ишлаб чиқаришни замонавий техника ва асбоб-ускуналар билан таъминлаш борасида қатор ишлар бажарилди. Энг муҳими ўтган қисқа вақт ичида миллий ва маънавий қадриятларимиз тикланди. Йўқолиб бораётган урф-одатлар ва анъаналаримиз қайтадан яшармоқда. Жаҳон андозасига мос маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилмоқда. Бугунги кунда жаҳон мамлакатлари орасида ўз овозимиз, ўз ўрнимизга эгамиз. Хуллас, мустақиллик неъматлари ҳақида шодланиб, тўлқинланиб айтадиган гапларимиз кўп.

Халқимизда «тўй-тўёнаси билан гўзал» деган нақл бор. Бу бежиз айтилган эмас, албатта. Бутун республикамиз қатори туманимиз меҳнаткашлари ҳам мустақиллигимизнинг беш йиллик санасини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун катта тайёргарлик кўрмоқда. Туман маркази ва қишлоқларида кенг кўламли ободонлаштириш ишлари бажарилди. Жойларда янги мактаблар, болалар боғчалари, шифохоналар, турар-жой бинолари, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган кичик корхоналар қад кўтарди. Ичимлик суви камчилигини ҳисобга олиб, 130 та артезиан қудуғи қазилиб, фойдаланишга топширилди. Бир неча ўн километр масофага газ ва сув қувурлари тортилди. Мавжуд юзга яқин қишлоқларимизнинг деярли ҳаммасида қурилган шинам ва кўркам чойхоналар, дўконлар, савдо расталари, қўйингки, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатадиган бинолари аҳоли хизматида.

Бир нарсага алоҳида тўхталмоқчиман. «Шўртангаз» газ конлари бошқармаси туманимизда жойлашган. Шу боисдан ҳам қишлоқларимизни газлаштириш имкони катта бўляпти. Айни пайтда туманимиздаги Улуғбек номли, «Бўстон», Мейли Раҳмонов номли жамоа-ширкат ва жамоа хўжаликларидаги кўпгина қишлоқлар тўлиқ газлаштирилди. Абдулла Турсунов номли, «Истиқлол», «Янгикент» жамоа-ширкат ва жамоа хўжаликларида эса аҳолини табиий газ билан таъминлаш мақсадида қувурлар етказиш жадаллик билан олиб борилмоқда.

Очиғи, ўтган қисқа давр мобайнида туманимиз иқтисодиётида катта ўзгаришлар юз берди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш ҳар қачонгидан кўпайди. Саноат, транспорт, қурилиш, савдо, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш борасида ҳам юқори натижаларга эришилди. Ана шу эришилган натижаларни рақамма-рақам, фоизма-фоиз санашнинг ҳожати бўлмаса керак. Туманимиз аҳолиси 130 мингдан ортиқ, 16 та хўжалик мавжуд. Туман ҳокимлиги аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш, уларнинг тинч ва осойишталигини таъминлаш, қишлоқларни ободонлаштириш борасида кенг қамровли, аниқ тадбирлар белгилаган ва ушбу дастур асосида иш олиб бормоқда. Ҳар бир фуқаро ҳокимлик эътиборида.

Мамлакатимиз мустақиллиги ҳақида гап борар экан, шу хусусда ўз фикр-мулоҳазаларим билан ўртоқлашмоқчиман. Аввало шуни айтмоқчиманки, мустақиллик бизга нималарни берди? Бу саволга бежиз тўхталаётганим йўқ. Жойларда бўлганимда айрим фуқароларнинг юқоридаги саволомуз фикри қулоғимга чалиниб қолади. Мен уларнинг фикрига шундай жавоб бермоқчиман. Мустақиллик аввало бизга инсон ҳақ-ҳуқуқини берди. Қадримизни топдик. Биз энди аввалги Ўзбекистон ва ўзбек халқи эмасмиз. Бугунги кунда бутун дунёга танилган, буюк қадриятларини билган, авлод-аждодлари кимлигини исботлаган халқмиз. Буни жаҳондаги барча мамлакатлар тан олмоқда.

Яна бир нарса. Бизни қистовга оладиган, ҳар хил тазйиқ ўтказадиган, муҳокама қиладиган бирор кимса йўқ. Энди ўз мамлакатимиз, ўз Президентимиз, халқ сайлаб қўйган Олий Мажлисимиз бор. Давлатчилигимизнинг рамзлари-Байроқ, Герб, Мадҳия, Конституциямиз мавжуд. Ўз паспортимиз, миллий валюта ҳисобланган- сўмимизга эгамиз. Энди биз Президентимиз таъкидлаганидек, келажагимиз буюклигини исботлашимиз даркор. Мустақиллигимизни мустаҳкамлаш учун кенг кўламли ишларни олиб боришимиз керак.

Ҳар биримиз мамлакатимиз келажагига ишонч ва умид кўзи билан қараймиз. Ҳатто республикамизга четдан келаётган меҳмонлар ҳам буни таъкидлашмоқда. Улар бизнинг икки нарсамизни, яъни биринчиси-бирор мамлакатда биздагидек халқ тинч ва осойишта ҳаёт кечирмас экан. Мўл-кўлчилик, тўкинчилик бор давлатларда ҳам аҳоли тинч ухлаб, осойишта яшамас экан. Чунки, бизда тинчлигимизни сақлайдиган посбон, қўриқчи ва раҳбар бор.

Иккинчидан, мамлакатимизда яратувчилик ва бунёдкорлик ишлари давом этаётганлиги хориждагиларни ҳайратга солмоқда. Яқинда бир гуруҳ озарбайжонлик меҳмонлар билан мулоқотда бўлдим. Қаерга бормайлик катта-катта қурилишлардаги кўтарма кранларга кўзимиз тушди. Ҳаммаси ишлаяпти, Бизда 1990 йилдан буён кўтарма кранлар ишлаётгани йўқ деса бўладими. Яна бири:«Республикангизнинг бирор жойида қўрқув, таҳдид билан яшаётган хонадонни, фуқарони учратмадик. Хоҳ кундуз, хоҳ кечаси бўлсин эрта тонггача юриб, биров билан填 бировнинг иши йўқ»,-деди.

Ҳа, ҳақиқатдан ҳам бизда шундай. Ҳар бир фуқаронинг яшаш ва меҳнат фаолияти тўла кафолатланган.Фақат ана шу ғамхўрликларга жавобан ташкилотчилик ва ташаббускорлик намуналарини кўрсатиб ишлашимиз керак, холос.

Сир эмаски, яқинда Республикамиз Президенти Ислом Каримов Италия, сўнгра Америка Қўшма Штатлари давлатларига ташриф буюрди. Европа давлатлари ҳамжамиятига республикамиз аъзо бўлиб кирди. Бундай ҳамжамиятга ҳар қандай мамлакат аъзо бўлиб киравермайди. Давлатимиз шунга лойиқ эканлигини дунё тан олмоқда. Ана шундай қудратли мамлакатда истиқомат қилиб, меҳнат қилаётганлигимдан ич-ичимдан қувонаман, фахрланаман.

Президентимизнинг АҚШ Президенти Билл Клинтон билан учрашуви, ўзаро ҳамкорлик шартномаларининг имзоланиши тарихий воқеа ҳисобланади. Америкаликлар бу ташрифдан ниҳоятда хурсанд эканлигини радио ва телекўрсатувлардан шундоққина сезилиб турди. Сафар якунлари билан танишар эканмиз, икки давлат ўртасида тузилган ўзаро битимлардан ниҳоятда қувонасиз. Президентимизнинг АҚШ га сафари айниқса, биз ғузорликларга ажойиб хушхабар олиб келди. Туманимиз ҳудудида йирик кимё комплекси қурилади. Бу иншоотни америкалик мутахассислар амалга оширишади. Қурилишни август ойидан бошлаш мўлжалланмоқда. Комплекс туманимиз ҳудудида бунёд этилгач, қарийб 7 минг киши ишга жойлашади. Комплексда ишловчилар учун шаҳарча қурилади. Шаҳарчада 10 минг киши истиқомат қилади. Қуйингки, яна уч йилдан сўнг, Ғузордаги ободончиликни, кўркам ва шинам биноларни кўриб, ҳайратланасиз. Инсон ҳамиша келажакка ишонч ва умид билан қараши керак. Шундагина яшаш ва ишлашнинг ўзига яраша гашти ва завқи бўлади. Бир оғиз сўз билан айтганда буларнинг ҳаммаси мамлакатимиз мустақиллигининг самарасидир.

Туманимизда мустақиллик шарофати туфайли республикамиз аҳамиятига молик яна бир объект Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон катта темир йўли қурилмоқда. Бу темир йўл туманимиздан бошланади. Ҳозир қурилиш ишлари қизғин. Махсус қурилиш штаби ишлаб турибди. Қурувчилар 500 миллион сўмликдан ортиқ қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши режалаштирилган.

Бу йил қўшалоқ, яъни республикамиз мустақиллигининг 5 йиллиги ва ҳамюртимиз, буюк соҳибқирон Амир Темур туғилган куннинг 660 йиллиги байрам қилинади. Биз иккала байрамга ҳам пухта тайёргарлик кўраяпмиз. Амир Темур юртига-Шаҳрисабз шаҳрига борадиган катта йўл, яъни Президент трассаси туманимиз ҳудудидан ўтади. Айни пайтда катта йўлда кенг ҳажмдаги ободончилик ишларини амалга ошираяпмиз. Мустақиллик байрамини ўтказиш юзасидан аниқ тадбирлар белгилаганмиз. Ишни ҳам шу асосда ташкил этаяпмиз.

Ҳа, республика раҳбариятининг юртимизга барқарорлик, халқимизнинг тинч ва осойишталигини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсатини бутун жаҳон тан олмоқда. Туманимиз меҳнат аҳли ҳам ушбу сиёсатни амалга оширишда, мустақиллигимизни мустаҳкамлашда ўзларининг бутун куч-ғайратини, билимини, маҳоратини аямайди. Республикамизнинг келажаги янада порлоқ. Биз бунга ишонамиз.

Бегимкул ЭШҚОБИЛОВ,
Қашқадарё вилояти,
Ғузор туман ҳокими.

Ислоҳот одимлари

ЧЕТ ЭЛ САРМОЯДОРЛАРИ ЖАЛБ ҚИЛИНМОҚДА

Республикамиз Президенти 1996 йилнинг биринчи ярмида Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантириш якунлари ҳамда мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар ҳақида гапириб туриб, ўзимизнинг ислоҳотлар моделимиз кўпгина халқаро ташкилотлар,тараққий этган давлатлар томонидан эътироф этилаётганини алоҳида таъкидладилар. Чунончи, МДҲ даги кўпчилик мамлакатлар маҳсулот экспортидан тушган барча ресурслар ва хориждан олинган кредитлардан тўғри фойдаланмай, «жуда катта валюта маблағларини бирпасда еб қўйдилар». Бизнинг мамлакатда эса маблағлар инвестициялаш учун, ишлаб чиқаришни авж олдириш йўлида сарфланмоқда. Шунинг натижаси бўлса керак, ҳозирги кунда республикада хориж сармояси иштирокида тузилган корхоналар сони 2400 тадан ошди.

Ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш, қўшма корхоналар ташкил этиш, чет эл сармоядорларини жалб қилиш ва ривожланган мамлакатлар тажрибасини амалда қўллаш Фарғона вилоятида ҳам амалга оширилмоқда. 23 та чет эл давлатлари билан экспорт ва импорт алоқалари ўрнатилди. Бунда айниқса, Фарғона, Қўқон, Марғилон шаҳарлари ҳокимлари, вилоятдаги 82 та корхона, жумладан, «Азот», «Фарғона Кимёвий заводи», вилоят «Пахта саноатсотиш» ҳиссадорлик бирлашмаси, «Қувасойцемент» бирлашмаси ва бошқа ўнлаб корхоналар раҳбарлари ташқи иқтисодий алоқаларни тобора ривожлантириб бормоқдалар.

Ёзёвон туманида Англиянинг «Мередит ДЖОУНС» компанияси билан биргаликда қўшма корхона тузиш устида иш олиб борилмоқда. Қўшма корхонанинг асосий мақсадлари бу илғор технологиялар асосида қишлоқ хўжалиги самарадорлигини кескин оширишдан иборат. Етиштирилган ҳосил тайёр маҳсулот даражасига етказиш дунё бозорида юқори баҳоларда сотишга қаратилган. Ҳозирги кунда чет элдан олиб келинган қимматбаҳо ускуналар ёрдамида тумандаги хўжаликлар ерларининг бир қисми текисланди. Бу усул сув ва ўғитни бир текисда таъминлаб бериш натижасида ҳосилдорликни кескин оширишга олиб келади.

Маълумки, икки йилдан бери «Тасис» дастури лойиҳаси бўйича деҳқон(фермер) хўжаликларига ёрдам бериш ишлари кўнгилдагидек бўлмоқда. Ҳозирда консультация хизмати, техникалардан биргалашиб фойдаланиш, сунъий урчитиш кооперативлари ишлаяпти. Яқин кунларда сутни қайта ишлаш кооперативларини тузиш бошланади.

Ҳозиргача 250 минг АҚШ доллари ҳисобида қишлоқ хўжалик техникалари, енгил ва юк машиналари олиб берилди. Яна 900 минг долларлик сутни қайта ишлаш кичик цехлари ва бошқа жиҳозлар олиб келиниши режалаштирилган. Ҳозирги кунда Қува туманидаги Шербутаев жамоа хўжалигида Туркия билан ҳамкорликда «Аҳрор» сутни қайта ишлаш ва кир ювиш воситалари ишлаб чиқариш қўшма корхонаси ишлаб турибди. Бу корхона 1995 йил мобайнида 13 тонна пишлоқ, 3 тонна творог, 10 тонна порошок, 5 тонна порошок креми, 2 тонна совун, 4 тонна туз рухини истеъмолчиларга етказиб берди.

Ана шу жамоа хўжалигида «Ўзбек-Грузия» ИТК қўшма корхонаси ишга тушиб, 2 миллион сўмлик воситачилик ишларини бажарди. Шу йилнинг январь ойида вилоят деҳқон (фермер) хўжаликлари уюшмалари иттифоқи ва АҚШ нинг «Кентукки» штати фермерлар бюроси ўртасида шартнома имзоланиб, фермер хўжаликлар ташкил этиш, фермерлар газетасини чиқариш, компьютер, факс ва бошқа техникаларни етказиб бериш масалаларида келишиб олинди.

Вилоятда хорижий инвесторлар иштирокида қўшма корхоналарни ташкил этишда, уларнинг фаолиятини ривожлантиришда маълум даражадаги ишлар амалга оширилмоқда. Бугунги кунда вилоятда 79 та қўшма корхоналар ташкил этилиб, 30 та хорижий мамлакатлар, яъни булар АҚШ, Германия, Италия, Швеция, Хитой, Туркия, Россия ва бошқа мамлакатлар бўлиб, улар томонидан Устав фондига 6,9 миллион АҚШ доллари, 1,5 миллион немис маркаси ва 10,6 миллион Россия рубли жалб этилган.

1994-1995 йиллар мобайнида вилоятдаги тижорат банк бўлимлари томонидан қўшма корхоналарга 9 миллион сўм миқдорида савдо-сотиқ ишларини йўлга қўйиш учун кредит маблағлар ажратилиб берилди. 30 та қўшма корхоналар ишлаб чиқариш ва пулли хизмат билан шуғулланиб, шундан 4 таси озиқ-овқат, 8 таси ноозиқ-овқат маҳсулотлари, 18 таси савдо-сотиқ ва пулли хизмат билан шуғулланиб 16 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Товар айланиши 46,2 миллион сўмни ташкил қилди.

Ҳозирги кунда актив фаолият кўрсатаётган қўшма корхоналардан Ўзбекистон-Германия «Ўзсаламан» корхонаси ҳисобланиб, асосан пойабзал ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган. 4 ой ичида 30 миллион сўмлик, яъни 35200 жуфт жаҳон стандартлари талабига жавоб берадиган пойабзал ишлаб чиқарилди. Ҳозирги кунда 2 сменалик иш ташкил қилиниб, 300 га яқин ишчи ишламоқда.

Қува туманидаги Ўзбекистон-Туркия «Аҳрор» қўшма корхонасида ҳам жаҳон андозалари талабига мос келадиган маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйилган. Корхонада ишлаб чиқарган пишлоқни қўшни Россия мамлакати шартнома тузиб харид қилмоқчи. Шунингдек, Ўзбекистон-Хитой «Шерхон» корхонаси ишлаб чиқараётган салқин ичимликлар, Ўзбекистон-Туркия «Куршун» корхонаси ишлаб чиқараётган гўшт ва колбаса маҳсулотлари жаҳон талаблари даражасига мос келади.

Яқин кунларда Боғдод тумани мебель фабрикасида Словениянинг «Явар» фирмаси билан ҳамкорликда арзон ва дунё стандартларига мос юқори сифатли мебель ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Бу корхонада бир йилда 150 мингта стул ишлаб чиқариш қувватига эгадир.

Чет эл сармоясини жалб этиш бўйича биргина Фарғона вилоятида олиб борилаётган тадбирларнинг ўзи кўрсатиб турибдики, ҳозир Ўзбекистонда ялпи миллий маҳсулот ишлаб чиқариш анча кенгайди. Бу маҳсулотларнинг аксарияти маҳаллий аҳолининг кучқуввати ҳамда хориж сармояси эвазига бунёд бўлаётганини унутмаслик лозим.

Аҳмаджон ТЎХТАСИНОВ,
«Ишонч» мухбири.

МДҲ МАМЛАКАТЛАРИДА

Россия Бош вазири В.Черномирдин Вазирлар Маҳкамаси янги таркибини шакллантириш бўйича Давлат думасидаги парламент фракциялари раҳбарлари билан учрашувларни давом эттирмоқда. Бироқ, янги маҳкама аъзолигига номзодлар қаттиқ сир тутилмоқда. Кузатувчилар фикрича, В.Черномирдин ўзи ҳам парламент тасдиғидан ўтишини ҳисобга олиб, шундай қилмоқда. Зеро, депутатлари олдин унинг ўзини тасдиқлашсин, сўнг у кимларни тавсия этишини эълон қилади. Бундай иш тутиш, ўша кузатувчилар фикрича, Бош вазирни депутатлар кайфиятига бутунлай боғлиқ бўлиб қолишдан асрайди.

****

Приморск ГРЭСида очлик эълон қилинган вақт мобайнида тўхтаб қолган 200 мегаваттли энергоблоклар кеча ишга туширила бошлади. Қаттиқ жала туфайли сув босган разрезлардан электрстанцияга кўмир ташиш давом этяпти. Маош бўйича 4 ойлик қарзларни босқичма-босқич август ойининг охиригача тўлаб бўлиш учун Федерал бюджетдан ажратилган 38 миллиард рубл Лучезарск нурчиларини ҳозирча тинчлантирди. Уларни хотиржам қилган яна бошқа омиллар ҳам бор. Чунончи, улгуржи харидорлар - яъни электр энергиясини истеъмолчиларга етказиб беришда воситачилик вазифасини бажарувчи ташкилот ниҳоят тугатилди. Электр энергиясининг нархи 1 киловатт соатига 200 дан 750 рублгача оширилиши ҳам кутилмоқда.

Приморьеда шахтёрлар иш ташлаши эса давом этмоқда. Ю.Шафранник бошчилигидаги ҳукумат комиссиясининг ўлка бўйлаб сафари давом этмоқда. Ҳозиргача у Артём, Партизанск ва бошқа шаҳарларда бўлди. Кеча кечқурун шу сафар натижалари бўйича Ю.Шафранников ва «Росугол» раҳбари Ю.Малишевларнинг катта матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

****

Чеченистон айирмачиларининг маълумотларига кўра, шанба кечасидаги бомбардимонлар вақтида ўнлаб тинч фуқаролар ҳалок бўлган. Чечен вакили М.Удуговнинг айтишича, Россия ҳарбий самолётлари жанубий ва жануби-шарқий Чеченистоннинг бир қанча қишлоқларини бомбардимон қилганлар. Мустақил манбалар ушбу хабарларни тасдиқлагани йўқ.

Чеченистон можаросини ҳал этиш мақсадида Миллий ишлар вазири В.Михайлов бошчилигида шанба куни Грозныйга келган Россия федерал ҳукумати вакиллари бу ерда Москва ва Назран шартномаларининг бажарилишини таъминлаш бўйича иш олиб бормоқдалар. М.Удуговнинг айтишича, чечен томони Россия вакиллари билан учрашишдан бош тортади.

Етти иқлим нафаси

****

Ғарб матбуоти вакилларининг ёзишича, Белоруснинг Президент А.Лукашенко бошлиқ маъмурияти бўлажак референдум бўйича ташқи сиёсий тарғибот режасини ишлаб чиққан. Маълумки, шу йил 7 ноябрда Президент мамлакат Конституцион тузилиши юзасидан умумхалқ референдумини ўтказмоқчи. Ташқи сиёсий тарғибот асосида референдумнинг «ислоҳотларни ўтказиш ва жамиятни демократиялашга халақит бераётган илгариги совет тузилмаларини йўқотишга хизмат қилиши»ни тушунтириш вазифаси туради. Шу маънода ҳозирги Олий Кенгашни ислоҳотлар шароитида қонунчилик билан шуғулланишга қодир бўлмаган социалистик ҳокимият тармоғи сифатида баҳолаш таклиф этилади.

****

Бугун Тожикистон пойтахти Душанбега Жаҳон банки миссияси келади. Ташриф мақсади - 1996 йилда мамлакат иқтисодиётини ривожлантириш режасига тузатишлар киритишдан иборат. Халқаро валюта фонди ва Жаҳон банки тавсияларига биноан Тожикистон иқтисодиётида сезиларли ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Биринчи ярим йиллик иқтисодий кўрсаткичлар шу асосда молия, кредит ва банк тизимларида сиёсатни қатъийлаштириш томон бир қанча тузатишлар киритиш зарурлигидан далолат бермоқда.

ХОРИЖДА

АҚШ Президенти Б.Клинтон озиқ-овқат маҳсулотларида пестицидлар миқдорини чеклашни янада кучайтирувчи қонунни имзолади. Оқ уйда шу муносабат билан ўтказилган маросимда Президент, тадқиқотлар, озиқ-овқатларда пестицидлар қолдиқларининг бўлишидан болалар айниқса кўп азият чекишини кўрсатди, деб таъкидлади. Янги қонун биринчи навбатда болалар саломатлиги хавфсизлигини таъминлаши керак, деди у. Қонун турли озиқ-овқат маҳсулотларини чуқур текширишлардан ўтказишни талаб қилади. Бу текширишлар фақат рак касталиклари хавфинигина ҳисобга олиб қолмай, инсон асаб тизимини жароҳатлаш, туғма нуқсонларга олиб келиш ва репродуктив аъзоларни зарарлантириш хавфининг олдини олишни кўзда тутади(

Айни пайтда республикачилар партиясидан Президентликка номзоди кўрсатилиши тайин бўлган Боб Доул ҳам янги ташаббуслар билан чиқди. Кеча у Америка иқтисодиётини фаоллаштириш бўйича ўз режасини баён қилиб берди. Унинг айтишича, мазкур режа мамлакатга 2002 йилгача бюджетнинг тенг мувозанатини таъминлашда кўмаклашади ҳамда адолатли солиқ тизимини шакллантириш имконини беради. Журналистлар таъкидлашича, Б.Доул даромад солиқларини 15 фоизгача қисқартириш таклифини асослаб бермоқчи.

****

Эрон ташқи ишлар вазири Али Акбар Вилоятий БМТга мурожаат қилиб, Қўшма Штатларнинг Эронга қарши уюштираётган кампаниясини тўхтатишга эришишни талаб қилди. БМТ Бош котиби Б.Голийга мактубида А.А.Вилоятий, ушбу кампания оқибатида юзага келиши мумкин бўлган хавф-хатарнинг олдини олишни илтимос қилади. АҚШ мудофаа вазири У.Пэрри Қўшма Штатлар Эронга қарши қандайдир ҳаракатларни уюштираётгани йўқ, деди. Шунингдек, у, АҚШда Саудия Арабистонида юз берган террорда Эроннинг қўли борлиги ҳақида ҳеч қандай далил йўқлигини ҳам таъкидлади.

****

Хитой делегацияси АҚШнинг Атланта шаҳрида бўлиб ўтган олимпиада ўйинларининг ташкилий жиҳатларини қаттиқ танқид қилиб чиқди. Унинг фиқрича, олимпиада давомида ҳамма нарсадан, шу жумладан, спортчилардан ҳам тижорат мақсадларида фойдаланилган.

Маълумки, ўтган куни олимпиада байроғи туширилди. Умумий ҳисобда 43 медални қўлга киритган АҚШ командаси биринчи, 26 медалга сазовор бўлган Россия спортчилари иккинчи, 20 та медални олган Германия олимпиадачилари учинчи ўринни эгаллашди. Жаҳоннинг кучли олти мамлакати қаторидан Хитой, Франция ва Италия ўрин эгалладилар.

****

Афғонистонда Толибон ҳаракати жангарилари Г.Ҳикматёрга содиқ қўшинларни Шарқий Афғонистондаги таянч шаҳри Ургунддан қисиб чиқарган. Толибон вакилининг хабар қилишича, операция вақтида Г.Ҳикматёрнинг 25 жангчиси ҳалок бўлган, 55 аскар асирга олинган. Г.Ҳикматёрнинг «Ҳизби Исломий» фракцияси вакили бу маълумотларни рад қилди ва томонлар аввалги позицияларида турибдилар, деди. Хабарларга кўра, Г.Ҳикматёр отрядлари Хост шаҳри яқинида ўтган кечаси ҳужум уюштирган. Бироқ, бу ҳужум Толибон томонидан қайтарилди.

Биржа янгиликлари

КЎРГАЗМАЛИ САВДО

Республика кўчмас мулк биржаси 30 июль куни Биржалар маркази биносида Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти кўчмас мулк биржалари билан «Ким ошди» савдосини ўтказди.

Савдога ёқилғи қуйиш шаҳобчалари (АЁҚШ), якка тартибда уй-жой қуришга мўлжалланган ер майдонлари ва турли русумдаги автомобиллар қўйилди. Мулкларнинг умумий сони 23 та бўлиб, бошланғич нархи 2941,5 минг сўм эди. Ана шу мулклар 5518,0 минг сўмга сотилди. Жумладан, тошкент шаҳар кўчмас мулк биржаси 10 та ер майдони ва 3 та автомобилни 1965,0 минг сўмга пуллади. Тошкент вилояти кўчмас мулк биржаси 5 та ер майдони ва 2 та турар-жой биносини 423,0 минг сўмга, республика кўчмас мулк биржаси эса 3 та АЁҚШни 3130,0 минг сўмга сотди.

Кўргазмали «Ким ошди» савдоси туфайли яна 23 объект ҳам ўз эгасини топди.

• *Спорт*

МАҚСАД САРИ ИНТИЛДИМ

Ўзбекистон бокси ёрқин саҳифаларга бой. Юртдошларимиз Руфат Рисқиев, Владимир Шин каби таниқли боксчилар билан фахрланишади. 1974 йили тошкентлик Руфат Рисқиев ўзбеклар орасида илк маротаба жаҳон чемпиони бўлди. Шундан сўнг узоқ йиллар чарм қўлқоп мухлисларини «Руфат Рисқиевдан кейин юртдошларимиздан яна ким жаҳон чемпиони бўларкин?» деган савол қизиқтириб келарди. Бошига бахт қуши қўнган инсонни, унинг оламшумул ғалабасини кўришни орзу қиларди улар. Орадан 22 йил ўтгач, яна бир тошкентлик спортчи Артур Григорян профессионал боксчилар ўртасида жаҳон чемпиони бўлди.

У Рифат Рисқиевнинг ютуғидан беш йил кейин боксга келди. 1978 йил декабрида «Спартак» спорт жамиятида шуғуллана бошлади. Бокс мураббийси Лево Герасимович Аҳмеджонов кучли болаларни тўплаб, машғулотлар ўтказаётган эди. Артур ундан бокс усулларини ўрганди, меҳнатсеварлиги, уддабуронлиги билан мураббий эътиборини ўзига жалб этди. Лево Герасимович шогирдларида бокс техникаси, жанг усулларидан сабоқ бериш билан бирга, маънавиятлиликни шакллантиришга аҳамият берди, муомала маданиятини ўргатди.

Артур Григорян 1979 йилдан республика мусобақаларида иштирок этиб келаяпти. Биринчи марта Чирчиқда ўтказилган Ўзбекистон биринчилигида қатнашган. Иккинчи ўринни эгаллаб, бокс бўйича жаҳон чемпиони бўлишни ният қилган. Шу сабабли машғулотларга доимо қатнашди. Тажрибасини ошириб, мақсад сари интилди. Иккинчи марта Чирчиққа республика биринчилигига борди. Биринчи ўринни эгаллаб, мухлисларини хурсанд этди.

Лево Аҳмеджоновнинг шогирдлари орасида Валерий Пронин ҳам шуғулланар, мусобақаларда муваффақиятли қатнашарди. У Артурга нисбатан кучли ва тажрибали эди. Меҳрибон мураббий мусобақаларнинг бирида «энг яхши техникаси учун» фахрий ёрлиқни иккала боксчининг қайсисига беришни ўйлаб қолди. Артурнинг келажакда жаҳон чемпиони бўлишини кўнглидан кечириб, унга мукофотни топширди. Бу умидли боксчини руҳлантириб юборди.

Артур кейинчалик республика касаба уюшмасининг «Меҳнат» ва «Локомотив» спорт жамиятларига қатнади. Ҳарбий хизматдан сўнг Қуролли Кучлар жамоасига аъзо бўлди. Владимир Шин ва Александр Дин устозлигида машғулотларни давом эттирди. Айниқса, 60 килограмм вазн тоифасида муваффақиятли қатнашди. Бир неча марта мамлакат чемпиони, собиқ СССР халқлари 10-ёзги спартакиадаси ғолиби бўлди. 1990 йили Америка Қўшма Штатларининг Сиэтл шаҳрида «Яхши ният ўйинлари» шоҳсупасининг юқори поғонасига кўтарилди. Жаҳоннинг энг кучли боксчиси деб тан олинди. Бу Ўзбекистонда чинакам спорт байрамига айланиб кетди. Муҳлислар табригига республика раҳбарлари ҳам қўшилишди. Мураббий Лево Аҳмеджонов билан бирга Артурни республикамизда боксни ривожлантиришдаги ҳиссаси учун биттадан ВАЗ енгил автомашинаси билан мукофотлашди. 1991 йил Австриянинг Сидней шаҳрида VI жаҳон чемпионати ўтказилди. У Руфат Рисқиевнинг муносиб издоши вояга етаётганлигини яна амалда исботлади. Океан ортидаги мусобақанинг дастлабки учрашувида Хуан Карлос Кейсни мағлубиятга учратди. Иккинчи ўринда кубалик жаҳон чемпиони Хулио Гонсалесга рўбарў келди. Артур рейтинг натижасига кўра худди шу боксчидан ортда қолаётган эди. Мутахассислар Хулио Гонсалес ғолиб чиқса керак, деб тахмин қилишди. Лекин юртдошимиз рақибига нисбатан эпчиллик қилди. Очколар ҳисобида жаҳон чемпионини мағлубиятга учратди.

Артур ўзининг бу натижаси билан қаноатланмади. Жаҳон чемпиони бўлиш нияти тинчлик бермади. Барселонадаги XXV ёзги олимпиада ўйинларидан сўнг 1992 йил кузида Германиянинг Галли шаҳридаги ҳаваскор боксчилар клубига аъзо бўлди. Бу клуб таркибида 23 та жанг ўтказиб, барчасида ғолиб чиқди. Шу сабабли уни 1994 йил март ойида Гамбургдаги Клоус Петтер Кольри раҳбарлик қиладиган профессионал бокс клубига таклиф этишди. Ўша йилиёқ Германия чемпиони бўлди. 1995 йил биринчи апрелида италиялик Хулио Монтеллони енгиб, қитъалараро чемпионликни қўлга киритди. Олтин камар билан мукофотланди. 1996 йил 13 апрелида 61,1 килограмм вазн тоифасида финал учрашувига чиқди. Пуэрто-Рикалик Антонио Ревера билан жаҳон чемпионлиги учун курашди. Ўн бир раунда очколар ҳисобида устунлик қилди. Ўн иккинчи раундда рақибини накаутга учратди. 19 учрашувдан 12 накаут унга жаҳон чемпиони унвонини олиб келди. Бу воқеа серқуёш юртимизда спорт байрамига айланиб кетди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Артур Григорянга табрик хати йўллади. Марказий Ҳарбий спорт клуби стадионида тантанали табриклаш маросими бўлиб ўтди. Жаҳон чемпионига ўзбекча тўн, дўппи ва белбоғ совға қилинди. У йўлакча бўйлаб, республикамиз байроғини баланд кўтариб, югурар экан, мухлислар қалбини ифтихор туйғулари тўлқинлантириб юборди. Стадион олқишларга тўлиб кетди. Артур Григорянга республикамиз боксини ривожлантиришдаги муносиб ҳиссаси учун Волга-31 енгил автомобилининг калити ҳам берилди.

Кичкиналигидан агар боксчининг бурни синса, у боксчи эмас, деб айтарди, - деди отаси Рамзик Григорян, - 18 йилдан бери қатнашади, ҳали бурни синмаган. У рингда ўзини яхши тутади. Ҳавасимиз келади. Лево Аҳмеджонов билан ака-ука тутинганмиз. Унинг фарзанди йўқ экан, руҳсат беринг, мен ҳам ўғил қилай, деди. Рози бўлдик. Мана, фарзандимиз жаҳон чемпиони бўлди. Байроғимизнинг кўтарилиши, мадҳиямизнинг янграши ҳам бизни хурсанд қилди. Президентимизнинг табриклаганидан, спортчига эътиборидан мамнунмиз. Раҳмат!

Ҳозир Артур Григорян Германияда жаҳон чемпиони унвонини сақлаб қолиш учун тайёргарлик кўрмоқда. У Бутунжаҳон бокс ташкилоти рейтинг жадвали бўйича биринчи ҳисобланган англиялик Михаэль Ауэрс билан рингга чиқади. Икки кучли боксчи мусобақаси август ойида ўтказилади.

Нурмуҳаммад МУҲАММАДИЕВ.

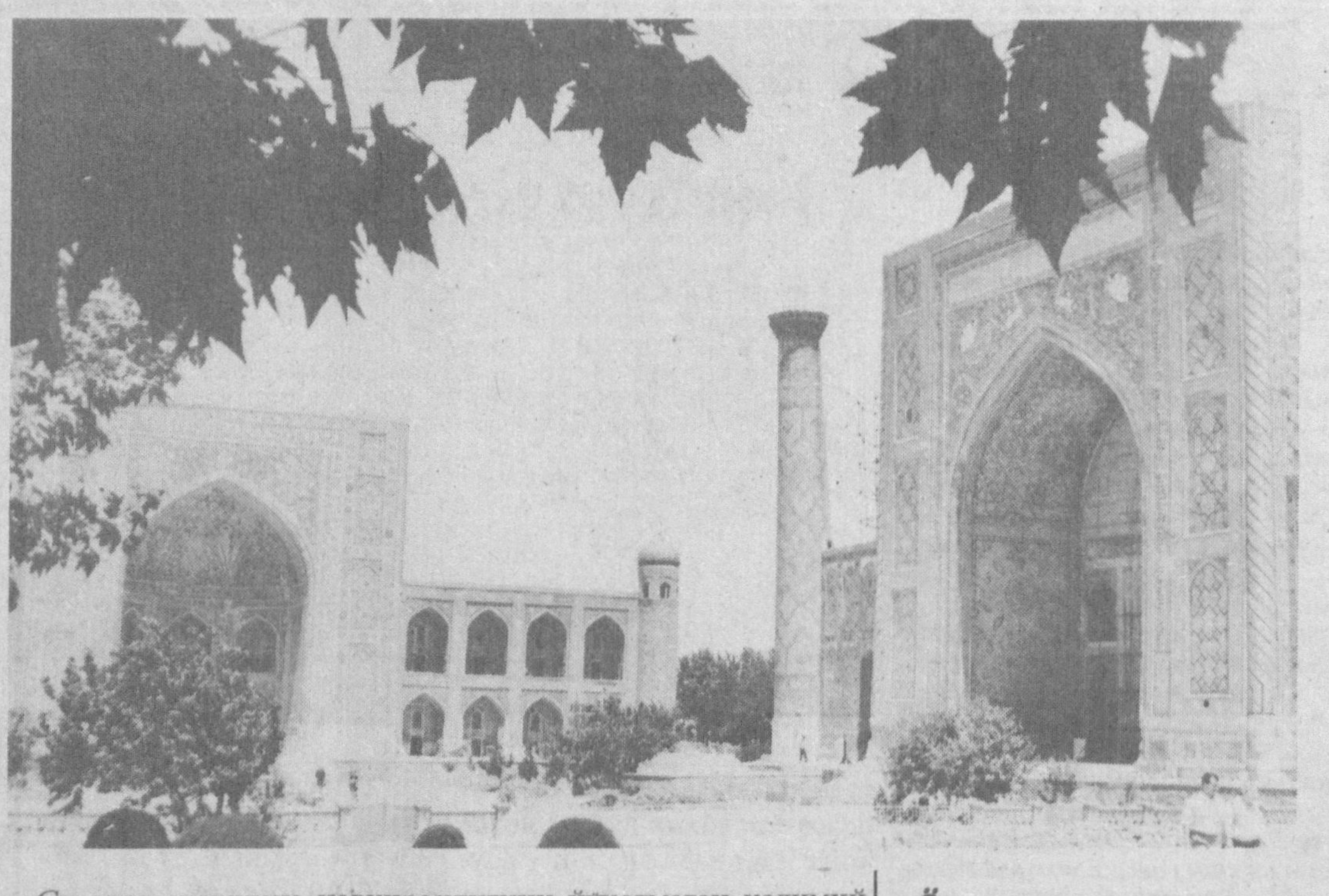

Суратда: ҳанузгача навқиронлигини йўқотмаган қадимий меъморчилик обидаси.

Р.Галиев сурати.

Ёз чилласи барчани бўлганидек, болаларни ҳам соя-салқин жойларга, муздек сувларга томон чорлайди.

Суратда: «шаҳарча» чўмилиш.

Р.Галиев сурати.

Ёз — ўтмоқда соз

ОРОЛБЎЙИ БОЛАЛАРИ ТАШРИФ АРАФАСИДА

Бахмал тоғларидан бошланган Етти кечув дарёси Қўлсой, машҳур «Супо» мавзесини қиялаб ўтиб Жиззах вилоят алоқа ишлаб чиқариш корхонасига тегишли «Алоқачи» дам олувчиларига ҳам салқинлик, ҳам яхши кайфият бағишлаб, Зоминсой томон оқиб кетмоқда.

Тилга олаётганимиз «Алоқачи» оромгоҳи ажойиб гўшада, тоғлар оралиғида, шошқин дарё соҳилида жойлашган. Замонавий услубда қурилган 240 ўринли 4 та оромгоҳ бинолари, улар билан бас боғлашган қўшимча бинолар, хиёбонлар, майдонлар, ўзига хос шаҳарча қиёфасини кашф этган.

Ҳозир бу ерда 100 нафар вилоят алоқачиларининг болалари мириқиб дам олишмоқда. Иккинчи, учинчи мавсумда ҳам тахминан шунчадан, бола дам олади. Бундан ташқари 50 нафар Оролбўйи болалари ташриф буюрди. Айни кунларда уларнинг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун ҳамма шароитлар яратилмоқда.

Болалар ўртасида бош етакчи Акмал Абдуллаев ва унинг раҳбарлигида ишлаётган тарбиячилар дастур асосида ташкилий ва тарбиявий ишларни олиб бораяпти. Врач Тоҳир Ҳазратқулов, ҳамшира Дилфуза Тожибоевалар болалар соғлиғини назорат этиб туришибди. Улар айрим болаларни душ, ванна, физиотерапия йўли билан даволашга, айримларини фитобар — тоғнинг доривори ўтлар билан даволашмоқда.

Оромгоҳ ихтиёрида автобуслар мавжуд. Болалар ушбу автобус орқали қўшни оромгоҳларга, қишлоқларга, Зоминсой сув омборига, халқ боғига, шаршара ва арчазорларга саёҳатга бориб туришибди. Спутник орқали телеэшиттиришлар рангли телевизорда кўрсатилмоқда.

«Ишонч» мухбири.

МУНАЖЖИМ ТАЪБИРИ

САЛОМАТЛИГИНГИЗНИ АСРАНГ!

(6-12 август кунлари учун)

6-7 август кунлари томоқ ва барча эндокриник аъзоларга алоҳида эътибор бериш зарур. Томоқ ва бўйинда операцияларни ўтказмай турган маъқул. Жинсий аъзоларни операция қилишда эса бу кунлар ниҳоятда мақбулдир.

6 август - яъни ой тақвимининг 23 кунида одамларга Ердаги майдонларнинг салбий таъсири кучаяди. Бу одамларнинг кайфиятига таъсир этиб, сал нарсага асабийлашиб, жаҳллари чиқади. Шу боис уйда шам ёқишни, гўшт емай кўпроқ сут ичишингизни тавсия қиламиз.

6 августнинг тонгги соатларида, жигар, ўт пуфаги, ичакни операция қилишда, қулай вақт ҳисобланади. Беморлар соғлиғи яхшиланади, кайфияти кўтарилади. Лекин шу куни юраги хаста, жинсий аъзоси оғриётган беморлар кайфиятларини туширмай, ўзларини қўлга олсалар яхши бўлади. Акс ҳолда соғлигингизга зарар етади. Кайфиятингиз қанчалик баланд бўлса, соғлиғингиз шунчалик яхшиланади.

6-9 августда ўпка, нафас олиш йўллари ва қўл-оёқлар бўшашади. Лозим топилмаса инсоннинг ана шу аъзоларини операция ва даволашни амалга оширмаган маъқул. Оғир ва мураккаб нафас олиш машқларини бажарманг. Шу кунлари беморларнинг нафас олиши қийинлашиши мумкин. 8 август эрталаб юрак ва жинсий аъзоси хаста беморнинг соғлиғи бирмунча яхшиланади. Калла, жағ эса нозиклашади.

10-12 август кунлари эса ошқозон, лимфа, кўкрак қафасининг олди энг нозиклашган пайт бўлади. Мазкур кунлари ошқозонни операция қилиш, биоэнергетик даволаш, ўткир спиртли ичимлик ва қаттиқ таъсир этувчи дориларни истеъмол қилиш таъқиқланади. Ичакларни ювишингизни тавсия этамиз. Тишни даволаш ва олдиришда қулай кунлардир. 11 август куни жигар бўшашади (тонгги соатларда)

12 август - ой тақвимининг 29 кунида яна Ер майдонлари кишига салбий таъсир кўрсата бошлайди. Анус ва тўғри ичак нозиклашади. Геморой билан оғриши кузатилади. Шу куни янги ишни бошламай, янги мақсадларни ўйлаш маъқул. Киши ўзини тутиши, қўлга олиши, қилмишига тавба қилишини тавсия этамиз. Инсон шу куни бажариладиган барча ишларга масъулият билан ёндошиши зарур. Уй-фикрларини ёмон ҳис-туйғулардан асрашга эътибор бериши керак. Бунинг учун худога илтижо қилиши, покланиши лозим. Кун даво берувчи фурсатдир. Уйни ҳар турли ўтлардан тозалаш зарур. Арпа, нон, сут маҳсулотларини истеъмол қилиш фойдали бўлади. Уй ва хўжалик ишлари билан шуғулланиш мақсадга мувофиқдир. Кўкракка укол қилиш тавсия этилмайди.

Шу куни дори ичганларда аллергик хасталиклар кучайиши, эндокриник аъзолар, ўт пуфаги, суяк, орқа мия бўшашиши кузатилади.

• *Ўзингизни билинг!*

БУЮМЛАРГА ҚАНДАЙ ҚАРАЙСИЗ?

1. Агар бўш вақтингиз бўлса - Сиз:
- дўконга бориб, аниқ мўлжалингиз бўлмаса-да, албатта бирон нарса харид қиласиз - А.
- ўзингизга жуда зарур буюмни излайсиз - Б.
- томоша қилиб, одамлар билан мулоқотда бўласиз - В.

2. Бошқа одамларда эътиборингизни тортган, аммо ўзингизга зарур бўлмаган нарсани кўрганингизда:
- уни қўлга киритишни истайсиз - Г.
- фақат истабгина қолмай, уни қўлга киритишга ҳаракат қиласиз-Д.
- уни тезда унутасиз. Зеро, Сиз одам қанча кўп нарсага эга бўлса шунча кўп муаммога ҳам дучор бўлишини биласиз - Е.

3. Фойдаланишингизнинг ҳожати бўлмаган бир турдаги анча ашёлар тўлишиб қолса - Сиз:
- уларни бировларга тарқата бошлайсиз - В.
- Бир дона михми, бир ғалтак ипми - қимматидан қатъий назар ҳамма нарсани асраб қўясиз - бир кун керак бўлиб қолар, дейсиз - Б.

4. Чет элга саёҳатдан асосий кўзлаган мақсадингиз:
- ниманидир харид қилиш мумкин - А.
- диққатга сазовор жойлар билан танишиш -Б.
- бўлак дунёни кўриш, бошқа халқлар анъаналари билан танишиш, чет элдагилар маънавий ва моддий ҳаётини қиёслаш имконига эга бўлиш - В.

5. Қуйидаги ҳолларда қарз бериш мумкин деб ҳисоблайсиз:
- пулдор, бироқ айни шу кезда пули бўлмай қолганларга -А.
- ортиқча пулингиз бўлса истаган пайтда - Г.
- камхарж одамларга - Е.

6. Бошқаларникида бирон нарсангизни унутиб қолдирсангиз-у, уни тезда қайтаришнинг иложи бўлмаса, қуйидаги ҳолларда безовталанасиз:
- ўша одамларни уринтириб қўйишдан ийманасиз - Е.
- улар нарсангизни ишлатиши мумкин - Д.
- умуман, ўша нарсани унутиб юбориасиз - Г.

7. Агар ўзингиз кўникиб қолган нарсангизни йўқотиб қўйсангиз - бу ҳол кайфиятингизни узоқ вақтгача бузиб қўяди, зеро, Сиз:
- бирон нарсани йўқотиш жуда ёмон кўрасиз - А.
- шу нарсани сотиб олиш учун яна қидиришга мажбур бўласиз - Б.
- ўзингиз суйган буюмлар аста-секин Сизнинг бир бўлагингизга айланиб қолади - В

«ОИЛАДА ҲАМЖИҲАТЛИК УЧУН» СИНОВ-СЎРОВИ ЖАВОБЛАРИ БЎЙИЧА ХУЛОСАЛАР

21-30 очко: афтидан, ўзаро муносабатларингиз унчалик қовушмаяпти. Кузатувлар асосида сиз билан бирга туриш осонмас ва ҳавас қилгулик ери йўқ. Эрингиз (хотинингиз)нинг қачонлардир сабр косаси тўлиб-тошиши мумкинлигини ўйламайсизми?

15-20 очко: умуман олганда оилавий муносабатларингиз ёмон эмас, бироқ озгина совуқчилик ҳам йўқ эмас. Баъзан ўзаро муносабатлардаги тажанг ҳолатлар охир оқибатда оилани мустаҳкамлашга хизмат қилади. Бироқ, ҳар қалай, бундай вазиятларни суистеъмол қилмаганингиз маъқул.

14 ва ундан кам очко: оилангиз рисоладан ташқари жуда ширин. Бир-бирингизнинг истак ва фикрлашларингизни кўз қарашларингизданоқ фаҳмлайсиз. Бироқ... Ҳаддан ташқари ширинлик ҳам меъдага тегиши мумкин. Ҳаёт тарзингизни бир мунча ўзгартиришни ўйлаб кўрсангиз қандай бўларкин?

• *Мамлакатлар, одамлар, одатлар*

БОБУЛ САМОВИЙ БОҒЛАРИ

Археолог-олимларнинг аниқлашича Бобул аслида оддий бир қишлоқ бўлган экан. Унинг гуллаб-яшнаган даври милоддан аввалги 1700 йилларнинг охирига тўғри келади. Ўша даврда ўлкага Ҳаммураний ҳукмронлик қилган. Ўткир сиёсатчи, моҳир саркарда ва тажрибали давлат арбоби бўлган Ҳаммураний қўшни давлатлар билан яхши муносабат ўрнатган ва Бобул шаҳри шуҳратини оширган.

Ҳаммураний вафотидан кейин Бобул босқинчилар томонидан таланган. Кейинчалик Навуходоносир ҳукмронлик даврида яна шуҳрат қозона бошлаган. Дунёнинг етти мўъжизасидан бири ҳисобланган «Бобул самовий боғлари» ўша даврда бунёд этилган.

Бобул харобалари ўрнида қад кўтарган Имоқ ибодатхонаси ўша даврдан қолган далил сифатида гувоҳлик бериб турибди. Бобул-ҳозирги Ироқ давлатининг пойтахти Боғдод шаҳри ёнидаги қадимий шаҳар бўлиб, у Фурот дарёси соҳилида жойлашган эди.

«Тарихнинг отаси» деб ном олган юнон олими Ҳеродот милоддан аввалги V асрда Бобул шаҳрида бўлиб, бу ўлканинг таърифини ёзиб қолдирган. Хусусан, Бобул шаҳрининг кенг ва тўғри кўчалари, бир текис саф тортган иморатлари Ҳеродотни лол қолдирган. Шаҳар иморатлари кўп қаватли бўлиб, кўчаларининг кенглиги 25-30 метрли бўлган. Ривоятларга қараганда, кўчанинг тўғрилигини ўз иморати билан сал бўлсада бузган киши қаттиқ жазоланган экан.

Умуман, Бобул ўз замонасининг энг улуғ, кўркам ва чиройли шаҳари бўлган. Етти мўъжизанинг бири бўлмиш — «Бобул самовий боғлари» шу масканда барпо этилган.

Жаҳонда энг гўзал, ноёб самовий боғга кириш ҳаммага ҳам насиб этавермаган, чунки боғ Навуходоносир подшонинг баланд деворлар билан ўралган саройида жойлашган эди. Шаҳар атрофидаги икки қатор деворлар айни вақтда ҳар қандай душманнинг ҳамласини ҳам қайтара олган.

Дунёга машҳур Бобул самовий боғлари минорасимон бўлиб, унинг баландлиги 90 метр бўлган. 90 метрлик минорасимон боғ етти босқичли бўлиб, ҳар бир босқичи алоҳида рангга бўялган ўзига хос ибодатхона бўлган.

Замонасида энг гўзал ҳисобланган Мидия маликаси, Навуходоносирнинг севимли рафиқаси — ўзининг соя-салқин мусаффо тоғ ҳавосини соғиниб, эзилаётганини кўрган шоҳ севимли ёрига Мидия тоғи манзарасини эслатувчи, гўзал самовий боғ яратмоқчи бўлади.

Боғлар босқичма-босқич, кенг минора шаклида барпо этилади. Ҳар бир босқич-қават мустаҳкам устунларга таянган ҳолда, пишиқ ғиштлардан қад кўтаради.

Инсоният бу етти поғонали сунъий тоғ манзараси, тоғ табиатини барпо этган ўша замон меъморлари, муҳандислари ва усталарининг маҳоратларига тан бермай иложи йўқ.

Боғларнинг ҳар бир поғоналарини қудратли устунларга таянган равоқлар кўтариб турарди. Равоқлар устидан эса ғишт, цемент, ичига асфальт тўлдирилган чий тўшалган, яна ғишт терилган, сув ўтмасин деб ғиштнинг устидан қўрғошин эритиб қуйилган. Ниҳоят, уларнинг устига улкан дарахтлар ўсиши учун имкон берадиган қалинликда унумдор тупроқ ётқизилган. Бир поғонадаги боғ, иккинчи поғонадаги боғ билан кенг зиналар воситасида туташтирилган.

Бобул шоҳининг кўрсатмаси билан мағрибу-машриқдан энг нодир ва антиқа, гўзал дарахт кўчатлари, гулларнинг анвои турлари келтириб экилган. Юзлаб қуллар эрта тонгдан кечгача дарахт ва гулларни суғориш билан банд бўлганлар. Сувлар чарм челакли улкан чархпалаклар ёрдамида Фурот дарёсидан чиқариб турилган.

Жазирама чўлда қад кўтарган антиқа самовий боғнинг хуш ҳавоси, соя-салқин жойлари, сўлим оромгоҳлари, гуллардан таралган муаттар бўйлар ҳақидаги овозалар, унинг довруғи қўшни мамлакатларга, ҳатто Искандар Зулқарнайн қулоғига бориб етади.

Искандар Зулқарнайн Эрон шоҳи Дорони енггач, милоддан аввалги 330 йилда Бобул шаҳри қаттиқ қаршилик кўрсатса керак деб ўйлаган Искандар катта ҳозирлик кўриб кучли қўшин билан келган эди.

Узоқ йиллар мобайнида форслар асоратидан азият чекиб келган Бобул аҳолиси Искандарга шаҳарни қаршиликсиз топширадилар. Искандар Бобул ҳақида илгари ҳам кўп эшитган бўлишига қарамай, бобулликларнинг унга кўрсатган илтифотлари, айниқса самовий боғларни кўриб лол қолади. Бобулга тан бериб, Искандар уни ўз қудратли давлатининг пойтахти деб эълон қилади.

Сўнгра Искандар Шарқ томонга юришни давом эттиради. Милоддан аввалги 329 йилда Суғдиёна ва Бактрияни забт этади, Мароқанд, (ҳозирги Самарқанд)ни эгаллаб Сирдарё бўйларига чиқади.

Искандар Бактрияда Равшанак исмли 18 яшар гўзал қизга уйланади. Қадимий Туронда ўз ҳукмронлигини мустаҳкамлаб олгач, милоддан аввалги 326 йилда Ҳиндистонни забт этади.

Кейин Искандар Зулқарнайн Мовароуннаҳрдан Бобул шаҳарига қайтиб келади.

Искандар Бобулда нафасини ростлагач, Арабистон ярим оролини айланиб ўтиб, Мисрни забт этиш, сўнгра Карфаген, Италия ва Испанияни бўйсундиришни режалаштирган эди. Бунинг учун катта флот тайёрлаб юришга тайёргарлик кўриб бўлгач, тўсатдан Искандарнинг тоби қочиб қолади.

У бетоблигига қарамай ҳарбий бошлиқларни ҳузурига чақириб, зарур ва тегишли кўрсатмалар беради. Аммо дард жаҳонгирнинг тинкасини қуритади, у ҳолдан тоя бошлаган эди. Иссиқ ҳароратли ҳаво уни лоҳас қила бошлагач, дардини енгиллаштириш мақсадида саройдан «Самовий боғга кўчиб чиқади».

Самовий боғ ҳавоси салқин, шабада, тоғ ҳавосини эслатувчи сўлим оромгоҳлари ҳам, муаттар ҳидлар ҳам Искандар дардини енгиллаштира олмади, ҳарорати пасаймади. Тажрибали, машҳур тиббиёт соҳибларининг муолжалари, дори-дармонлари унга кор қилмади.

Ниҳоят Искандар бир замонлар самовий боғларни қурдирган шоҳ Навуходоносир ўтирган қасрга олиб чиқишларини талаб қилди. Ҳамма атрофдаги жойлардан кўриниб турадиган бу қасрга ўтди, бошида севикли рафиқаси Равшанак бошчилигидаги барча канизакларнинг парвариши, ғамхўрлиги ҳам ёрдам бермади. Искандар имкони борича ўзини тетик тутишга интилсада, дард ўз кучини кўрсатди. Жаҳонга машҳур жаҳонгир Искандар Зулқарнайннинг ҳаёти самовий боғларнинг дарахтлари соясида, гуллар оғушида милоддан аввалги 323 йилда 33 ёшида сўнди..

Орадан йиллар, асрлар ўтди. Бир замонлар гуллаб яшнаган, дунёга машҳур Бобул шаҳри асосий савдо йўлларидан четда қолиб, таназзулга юз тутди. Шунингдек, рўй берган офат, сув тошқини самовий боғларни вайрон қилди, самовий боғларни кўтариб турган улкан устунлар ҳам қулади, бутун иншоот харобага айланди...

Самовий боғлар бобуллик муҳандислар, меъморлар, қурувчиларнинг ажойиб меҳнат самараларидир. Ўша даврда бобулликлар риёзиёт илмини яхши билганлар, у билан кифояланмай, уни амалиётга татбиқ этишга ҳам моҳир бўлганлар. Улар саноқ тизимини яхши билганлари учун ҳам, соатни 60 дақиқага, дақиқани эса 60 сонияга, айланани 360 даражага бўлинишини ҳаётга тадбиқ этганлар.

Мирортуқ МИРАБДУЛЛОҲ ўғли.

• *Китоб жавонингизга*

ТАРИХИЙ ЎЛКАШУНОСЛИК

Куни кеча «Ўқитувчи» нашриёти Бўрибой Аҳмедов таҳрири остида машҳур ўлкашунос олим Абдуғафур Набиевнинг олий ва ўрта педагогика ўқув юртлари талабалари ва барча турдаги мактабларнинг тарих ўқитувчилари учун «Тарихий ўлкашунослик» ўқув қўлланмасини чоп этиб, жуда катта савобли ишга қўл урди.

Қўлланмада ўзбек халқининг тарихий тараққиёти, маънавий, моддий, тарихий манбааларини «Ўлкашуносликда археологиянинг роли», «Ўлкашуносликда этнографиянинг аҳамияти», «Тапонимика-ўлка тарихини ўрганишнинг асосий манбаи», «Ўлкашуносликни ўрганишда архившуносликнинг ўрни» ва «Ўлкашуносликни ўрганишда музей экспонатлари» деб номланган асосий беш қисм орқали ўрганишнинг мураккаб усуллари оддий ва содда қилиб очиб берилган.

«Тарихий ўлкашунослик» ўқув қўлланмаси ҳозирги кунда ўз мустақиллигининг 5 йиллигини нишонлаш арафасида турган Ўзбекистон халқларининг қадимий тарихини, унинг жаҳон тарихий тараққиётига қўшган катта ҳиссасини, ўз бағрида Муҳаммад Мусо Хоразмий ва Али Қушчи сингари машҳур математиклар, Аҳмад Фарғоний ва Улуғбекдек фалакиёт билимдонлари, Ибн Сино каби табиблар, Наршахий ва Абдулғозихон сингари тарихчилар, Ал-Форобийдек файласуфлар, Замахшарий, Маҳмуд Кашғорий каби лингвистларни етиштириб, жаҳон тараққиётига қўшган ҳиссаси далилий, ашёвий воситалари билан исботлаб берди.

Мазкур қўлланма яна шуниси билан аҳамиятлики, унда тарихий, маънавий ёдгорликлар, археологик, антропологик, этнографик, этник, топонимик материаллар ўз ифодасини топган.

Ўзбек халқининг тарихий, маданий ва меъморчилик ёдгорликлари жаҳон маданий меросининг таркибий қисми бўлиб, жаҳон тараққиётига қўшилган ғоят катта улушдир. Мана шундай муҳим, нодир, қимматли аҳамиятга молик бўлган моддий ва маънавий ёдгорликларни ҳар томонлама илмий ва амалий жиҳатдан ўрганадиган ва таҳлил қиладиган фан ҳам «тарихий ўлкашунослик»дир.

Мазкур ўқув қўлланмаси асосан қуйидаги масалаларни ўз ичига олади:

Тарихий ёдгорликлар. Бунга инсоният ҳаётидаги энг муҳим тарихий воқеалар, жамиятнинг ривожланиш босқичлари, инқилобий харакатлар бўлиб ўтган жойлар, атоқли саркардалар, йирик давлат, фан ва маданият ҳомийлари бўлган арбобларнинг номлари билан боғлиқ воқеа жойлари, ўтмишдан қолган қўлёзма асарлари ва шу кабилар киради.

Археология ёдгороликлари. Бунга кўҳна шаҳарлар, қўрғон, қалъа, работ, мадина, қадимий манзилгоҳлар, истеҳкомлар, корхоналар, каналлар, шунингдек йўлларнинг қолдиқлари, қадимий дафн жойлари, тош ҳайкаллар, қоялардаги тошга ўйиб ёзилган қадимги тасвирий сурат ва бошқалар киради.

Шаҳар қурилиши ва меъморчилик ёдгорликлари. Буларга меъморчилик ансамбллари ва комплекслари, тарихий марказлари, кварталлар, майдонлар, кўчалар, шаҳарлар ва бошқа аҳоли яшайдиган жойларнинг қолдиқлари: фуқаро, саноат, ҳарбий, диний, халқ меъморчилиги иншоотлари киради.

Санъат ёдгорликлари. Бунга монументал, тасвирий, амалий-декоратив ўз бошқа турдаги санъать асарлари киради.

Ёдгорлик ҳужжатлари. Бунга марказий ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларидан қолган турли ҳужжатлар, бошқа ёзма ва чизма ҳужжатлар, кино-фото ҳужжатлари ва товуш ёзувлари, шунингдек қадимий қўлёзмалар ҳамда архив материаллари, фольклорлар ва мусиқа ёзувлари, нодир босма нашрлар киради.

Этнографик ва топонимик материаллар. Бунга халқ урф-одатлари, моддий ва маънавий маданият, халқларнинг эртак, фольклор, мифологияси ҳамда жой номларининг илмий жиҳатдан келиб чиқишини ўрганиш киради.

Булар билан бир қаторда тарихий, илмий, бадиий қимматга ёки бошқа маданий қимматга эга бўлган объектлар ҳамда музейда сақланадиган экспонатлар ва улардан ўқув, таълим, тарбия ишларида фойдаланиш услублари, намунавий дарс режалари бу асарда ўз аксини топган.

Юқоридаги манбаларни қандай ўрганиш ва умумлаштириш илмий ўлкашунослик тадқиқотчилари, жамоат ўлкашунослиги ва ҳаваскорлари учун ҳам, у ёки бу воқеаларга тавсиф бериш, турли тарихий тушунчаларга аниқлик киритиш учун ҳам кўп зарур маълумот бўлиб хизмат қилувчи манбаларга ҳам қўлланмада алоҳида эътибор берилган.

21 босма табоқдан иборат бўлган «Тарихий ўлкашунослик» китобини ўқиган ҳар бир кишининг ўз ўлкасини ўрганишга бўлган эътиқоди янада ошиши турган гап.

Карим НОРМАТОВ,
тарих фанлари доктори, профессор, республика илмий методика ўқув марказининг директор муовини

ИШОНЧ

Бош муҳаррир
Саидакром САИДВАЛИЕВ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР

Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт — 56-82-79. Ахборот ва спорт — 56-87-63. Маънавият ва маданият — 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш — 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ — 56-85-66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда —3-82-18. Навоийда —3-41-99. Наманганда — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-24. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-58-43. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сешанба ва жума кунлари чоп этилади.
• Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.

• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Нусхаси — 27.999. Буюртма Г- 0453. Босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди 21.00. Масъул навбатчи: Нодир АЛИМОВ

1 2 3 4 5 6